

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ
ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
Δ/ΝΣΗ ΚΥΡΙΑΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΙΣΦΟΡΩΝ (Δ15)
ΤΜΗΜΑ: Δ΄

Αθήνα 14/2/2018
Αρ.Πρωτ.: Δ.15/Δ/οικ.9290/183

ΘΕΜΑ:

Διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών προσώπων που ασκούν μη μισθωτή δραστηριότητα.

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 39 και 40 του Ν.4387/2016 βάση υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών προς τον ΕΦΚΑ των ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΑΕΕ), των αυτοαπασχολούμενων (ασφαλισμένων του πρώην ΕΤΑΑ) και των αγροτών (ασφαλισμένων του πρώην ΟΓΑ) αποτελεί το εισόδημα που προκύπτει από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος, όπως εκάστοτε ισχύει, και στο οποίο συμπεριλαμβάνονται από 1/1/2018 οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές. Ειδικά για το έτος 2018 η ασφαλιστική εισφορά υπολογίζεται επί του 85% του ως άνω φορολογητέου αποτελέσματος (άρθρο 58 παρ. 1 του Ν.4472/2017).

Κατ' εξουσιοδότηση των ανωτέρω ρυθμίσεων εκδόθηκε η αριθ. 61502/3399/30-12-2016 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 4330), η οποία τροποποιήθηκε με την αριθ. 25599/1453/2-6-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 1942), με την οποία ρυθμίστηκαν θέματα που αφορούσαν στον καθορισμό της βάσης υπολογισμού των ασφαλιστικών εισφορών των ελευθέρων επαγγελματιών (ασφαλισμένοι του πρώην ΟΑΕΕ) και των αυτοαπασχολούμενων (ασφαλισμένοι του πρώην ΕΤΑΑ). Αντίστοιχα για τους αγρότες (ασφαλισμένοι του πρώην ΟΓΑ) εκδόθηκε η αριθ. 61501/3398/30-12-2016 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β΄4330), η οποία τροποποιήθηκε με την αριθ. 25598/1452/2-6-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β΄ 1977).

Δεδομένου ότι τα σχετικά στοιχεία που αφορούν στο προηγούμενο φορολογικό έτος είναι διαθέσιμα στον ΕΦΚΑ μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης των φορολογικών δηλώσεων, δηλαδή κατά το β΄ εξάμηνο του έτους, στις ανωτέρω Υπουργικές Αποφάσεις (άρθρο 2 παρ. 14 και 15, όπως ισχύει) προβλέπεται ότι η βάση υπολογισμού των πάσης φύσεως ασφαλιστικών εισφορών των ελευθέρων επαγγελματιών, αυτοαπασχολούμενων και αγροτών προκύπτει σύμφωνα με τα ανωτέρω με βάση το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος. Τυχόν διαφορά που προκύπτει μετά από τον υπολογισμό των προβλεπόμενων ασφαλιστικών εισφορών με βάση το εισόδημα του προηγούμενου φορολογικού έτους, αναζητείται και συμψηφίζεται ισομερώς κατανεμημένη σε μηνιαία βάση έως το μήνα Δεκέμβριο εκάστου έτους.

Συνεπώς, κατά τους πρώτους μήνες του έτους οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται με βάση το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος, στο οποίο περιλαμβάνονται από 1/1/2018 οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές.

Κατά τη διάρκεια του έτους, όταν είναι διαθέσιμα τα στοιχεία (εισόδημα και ασφαλιστικές εισφορές) που αφορούν το προηγούμενο φορολογικό έτος γίνεται υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών με βάση το προηγούμενο φορολογικό έτος για το σύνολο των μηνών του έτους. Από την εφαρμογή των ανωτέρω προκύπτει η υποχρέωση διενέργειας εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών κάθε έτος από τις Υπηρεσίες του ΕΦΚΑ.

1. Διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών

I. Πάγια διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών

Όπως προαναφέρθηκε, τα στοιχεία από τις φορολογικές αρχές για το εισόδημα και από 1/1/2018 οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές που αφορούν το προηγούμενο φορολογικό έτος, είναι διαθέσιμα στον ΕΦΚΑ εντός τους β' εξαμήνου του έτους, οπότε και η σχετική εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών θα διενεργείται εντός του β' εξαμήνου κάθε έτους.

Κατά την διαδικασία εκκαθάρισης των ετήσιων ασφαλιστικών εισφορών οι αρμόδιες υπηρεσίες του ΕΦΚΑ θα προβαίνουν στις εξής ενέργειες: α) υπολογισμός των ετήσιων ασφαλιστικών εισφορών με βάση το εισόδημα του προηγούμενου έτους που υπόκειται σε ασφαλιστικές εισφορές (όπως αυτό καθορίζεται κατά έτος μετά την ισχύ του άρθρου 58 παρ. 1 του Ν.4472/2017) β) υπολογισμός των ποσών που έχουν καταβληθεί μέχρι την ημερομηνία εκκαθάρισης για την εξόφληση των ασφαλιστικών εισφορών, όπως αυτές έχουν υπολογιστεί έως το χρόνο εκκαθάρισης γ) σύγκριση των δύο ανωτέρω ποσών προκειμένου να προσδιοριστεί εάν προκύπτει χρεωστικό ή πιστωτικό υπόλοιπο.

Ειδικότερα:

A. Χρεωστικό Υπόλοιπο

Σε περίπτωση που από την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών προκύπτει διαφορά που πρέπει να καταβληθεί από τον ασφαλισμένο (χρεωστικό υπόλοιπο) αυτή καταβάλλεται, ισομερώς κατανεμημένη, σε τόσες μηνιαίες δόσεις όσοι και οι μήνες που υπολείπονται μέχρι το τέλος του έτους που αφορά η εκκαθάριση, ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού της μηνιαίας δόσης.

Σημειώνουμε ότι οι ως άνω μηνιαίες δόσεις οφειλής καταβάλλονται εντός της προθεσμίας που προβλέπεται από την αριθ. Φ.80000/οικ.60298/1472/23-12-2016 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ Β' 4483), δηλαδή μέχρι το τέλος του επόμενου μήνα που αυτή αφορά. Εάν η μηνιαία δόση οφειλής δεν καταβληθεί εμπρόθεσμα, επιβάλλεται ο προβλεπόμενος τόκος καθυστέρησης (άρθρο πρώτο, παρ. ΙΑ, υποπαράγραφος ΙΑ.2, παρ. 11 του Ν.4152/2013, όπως αντικαταστάθηκε με την παρ. 4 του άρθρου δεύτερου του Ν.4158/2013) επί του ποσού της μηνιαίας δόσης που καταβάλλεται εκπρόθεσμα.

Διευκρινίζεται ότι κατά το ανωτέρω χρονικό διάστημα, μέχρι το τέλος του έτους, πέραν των μηνιαίων δόσεων οφειλής που έχει προκύψει από την εκκαθάριση, δεν προκύπτει υποχρέωση

καταβολής τρεχουσών μηνιαίων ασφαλιστικών εισφορών, καθώς αυτές έχουν περιληφθεί στο χρεωστικό υπόλοιπο που προκύπτει από την εκκαθάριση.

Για παράδειγμα εάν η διαδικασία εκκαθάρισης ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο 2019, η προκύπτουσα διαφορά (χρεωστικό υπόλοιπο) πρέπει να εξοφληθεί σε τρεις μηνιαίες δόσεις οφειλής: Οκτωβρίου πληρωτέα μέχρι 29/11/2019 (τελευταία εργάσιμη ημέρα), Νοεμβρίου πληρωτέα μέχρι 31/12/2019 και Δεκεμβρίου πληρωτέα μέχρι 31/1/2020. Εάν η μηνιαία δόση οφειλής του Οκτωβρίου 2019 δεν καταβληθεί μέχρι 29/11/2019, το ποσό αυτής επιβαρύνεται με τον προβλεπόμενο τόκο καθυστέρησης από 1/12/2019.

Β. Πιστωτικό Υπόλοιπο

Σε περίπτωση που από την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών προκύψει ότι ο ασφαλισμένος έχει καταβάλει επιπλέον ποσό (πιστωτικό υπόλοιπο), αυτό επιστρέφεται αυτόματα, με πίστωση του τραπεζικού λογαριασμού που έχει δηλώσει ο ασφαλισμένος, μέχρι την 31/1 του επόμενου έτους (ημερομηνία λήξης καταβολής των μηνιαίων δόσεων οφειλής σε περίπτωση χρεωστικού υπολοίπου), ακόμη και στις περιπτώσεις που υπάρχει οφειλή του ασφαλισμένου για οποιαδήποτε αιτία προς τον ΕΦΚΑ ή το ΚΕΑΟ ή τους λοιπούς φορείς για τους οποίους συνεισπράττει ο ΕΦΚΑ ασφαλιστικές εισφορές (ΕΤΕΑΕΠ, ΟΑΕΔ, ΕΟΠΥΥ) ή ο ασφαλισμένος έχει υπαχθεί σε καθεστώς ρύθμισης οφειλών.

Σε περίπτωση που ο ασφαλισμένος δεν επιθυμεί την επιστροφή του πιστωτικού υπολοίπου, αυτό μπορεί να παραμείνει στον λογαριασμό του και να συμψηφιστεί με τις ασφαλιστικές εισφορές του επόμενου ή επόμενων μηνών, εφόσον υποβληθεί σχετικό αίτημα έως 31/12 του έτους που αφορά η εκκαθάριση.

Για παράδειγμα εάν η διαδικασία εκκαθάρισης γίνει τον Σεπτέμβριο του 2019, τυχόν πιστωτικό υπόλοιπο επιστρέφεται μέχρι 31/1/2020, εκτός και εάν υποβληθεί μέχρι 31/12/2019 αίτημα να παραμείνει αυτό στον ΕΦΚΑ.

Σημειώνουμε ότι η ως άνω επιστροφή πιστωτικού υπολοίπου διενεργείται σε περίπτωση που το προς επιστροφή ποσό υπερβαίνει το ποσό των €50. Εάν το προς επιστροφή ποσό είναι μικρότερο, αυτό παραμένει ως πιστωτικό υπόλοιπο και συμψηφίζεται με τις ασφαλιστικές εισφορές του επόμενου ή επόμενων μηνών. Σε περίπτωση που υπάρχει διακοπή ασφάλισης, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει υποχρέωση καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, το πιστωτικό υπόλοιπο επιστρέφεται στον ασφαλισμένο, ανεξαρτήτως ύψους.

Γ. Μηδενική Διαφορά

Εάν από τη διαδικασία εκκαθάρισης δεν προκύπτει χρηματική διαφορά (πιστωτικό ή χρεωστικό υπόλοιπο), δεν αναζητούνται ασφαλιστικές εισφορές μέχρι το τέλος του έτους.

Εξόφληση οφειλών πριν τη διαδικασία εκκαθάρισης

Σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, με την καταβολή χρηματικών ποσών εξοφλείται η παλαιότερη χρονικά απαιτητή εισφορά.

Σε περίπτωση καταβολής μέρους της εισφοράς, οπότε και το καταβληθέν ποσό δεν επαρκεί για την εξόφληση του συνόλου της εισφοράς, το υπόλοιπο οφειλόμενο ποσό εξοφλείται κατά προτεραιότητα με μελλοντικές χρηματικές καταβολές.

Το οφειλόμενο σύμφωνα με τα ανωτέρω χρηματικό ποσό δεν επιβαρύνεται με τον προβλεπόμενο τόκο καθυστέρησης, μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης.

Σε περίπτωση καταβολής επιπλέον της εισφοράς ποσού, το ποσό αυτό παραμένει ως πιστωτικό υπόλοιπο και συμψηφίζεται με επόμενες εισφορές.

Εξόφληση οφειλών μετά τη διαδικασία εκκαθάρισης

Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με την καταβολή χρηματικών ποσών από τον ασφαλισμένο εξοφλούνται κατά σειρά προτεραιότητας: α) τα ποσά που αντιστοιχούν σε πρόστιμα λόγω εκπρόθεσμης καταβολής ασφαλιστικών εισφορών που αφορούν σε χρόνο ασφάλισης μετά την 1/1/2017 β) οι οφειλές από ασφαλιστικές εισφορές προηγούμενων χρονικών διαστημάτων που αφορούν σε χρόνο ασφάλισης μετά την 1/1/2017 γ) οι τρέχουσες ασφαλιστικές εισφορές

II. Διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών έτους 2017

Με βάση τις διατάξεις των άρθρων 39 και 40 του Ν.4387/2016 και τις κατ' εξουσιοδότηση εκδοθείσες Υπουργικές Αποφάσεις, οι ασφαλιστικές εισφορές από 1/1/2017 υπολογίστηκαν με βάση τα εισοδήματα που εστάλησαν από την Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ) για το έτος 2015, ως του πιο πρόσφατα εκκαθαρισμένου φορολογικού έτους. Μετά τη λήψη από την ΑΑΔΕ των στοιχείων που αφορούν στο εισόδημα του φορολογικού έτους 2016, η διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών έτους 2017 αναμένεται ότι θα ολοκληρωθεί εντός Μαρτίου του 2018. Ως εκ τούτου, ειδικά για την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2017, πέραν των αναφερομένων παραπάνω, θα εφαρμοστούν επιπρόσθετα τα εξής:

A. Χρεωστικό Υπόλοιπο

Σε περίπτωση που από την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών προκύπτει διαφορά που πρέπει να καταβληθεί από τον ασφαλισμένο (χρεωστικό υπόλοιπο) αυτή επιμερίζεται ισομερώς σε 5 μηνιαίες δόσεις (Απρίλιο έως Αύγουστο του 2018), ανεξαρτήτως του ύψους του ποσού αυτής, με την τελευταία δόση να είναι πληρωτέα μέχρι 30/9/2018.

Συνεπώς, οι μηνιαίες ασφαλιστικές υποχρεώσεις των μηνών Απριλίου 2018 έως και Αυγούστου 2018 θα περιλαμβάνουν: α) την τρέχουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για το 2018, και β) την μηνιαία δόση οφειλής που προκύπτει από τη διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών έτους 2017

Εάν η ως άνω μηνιαία ασφαλιστική εισφορά δεν καταβληθεί εμπρόθεσμα, επιβάλλεται ο προβλεπόμενος τόκος καθυστέρησης μόνο επί του ποσού της μηνιαίας δόσης οφειλής που δεν έχει καταβληθεί, και όχι επί του ποσού που αντιστοιχεί στην τρέχουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά του έτους 2018.

Για παράδειγμα η εισφορά του μήνα Απριλίου περιλαμβάνει την τρέχουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά ύψους €250,00 και την μηνιαία δόση οφειλής ύψους €120,00, δηλαδή συνολικά ο ασφαλισμένος πρέπει να καταβάλει μέχρι 31/5/2018 ποσό ύψους €370,00. Ο εν ασφαλισμένος δεν κάνει καμία καταβολή μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία. Από 1/6/2018 επιβάλλεται τόκος καθυστέρησης μόνο επί του ποσού της μηνιαίας δόσης οφειλής, δηλαδή επί του ποσού των €120,00.

B. Πιστωτικό Υπόλοιπο

Σε περίπτωση που από την εκκαθάριση των ασφαλιστικών εισφορών προκύψει ότι ο ασφαλισμένος έχει καταβάλει επιπλέον ποσό (πιστωτικό υπόλοιπο), αυτό επιστρέφεται αυτόματα στον ασφαλισμένο, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα ανωτέρω, εντός διμήνου από την ολοκλήρωση της διαδικασίας εκκαθάρισης, εκτός και εάν ο ασφαλισμένος υποβάλλει αίτημα προκειμένου το ποσό να παραμείνει ως πιστωτικό υπόλοιπο στον ΕΦΚΑ. Σημειώνουμε ότι εάν υπάρχουν καθυστερούμενες ασφαλιστικές εισφορές μηνών του έτους 2018 μέχρι την εκκαθάριση, αυτές εξοφλούνται από το πιστωτικό υπόλοιπο, και τυχόν εναπομείναν πιστωτικό υπόλοιπο επιστρέφεται στον ασφαλισμένο.

Σημειώνουμε ότι σε περίπτωση που έχει υποβληθεί αίτηση για υπαγωγή στο άρθρο 39 παρ. 13 του Ν.4387/2016 για καταβολή μειωμένων κατά 50% ασφαλιστικών εισφορών από ασφαλισμένους που συμπληρώνουν 40 έτη ασφάλισης, το οποίο εκκρεμεί μέχρι την ημερομηνία εκκαθάρισης, τα επιπλέον ποσά που έχουν καταβληθεί από τον ασφαλισμένο επιστρέφονται σύμφωνα με τα αναφερόμενα για τη διαχείριση του πιστωτικού υπολοίπου της εκκαθάρισης.

2. Καθορισμός ασφαλιστικών εισφορών από 1/1/2018

Όπως προαναφέρθηκε, για τον υπολογισμό των ετήσιων ασφαλιστικών εισφορών αρχικά λαμβάνεται το εισόδημα και οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές, όπως αυτές έχουν καθοριστεί μετά από τη διενέργεια της ετήσιας εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών, του πιο πρόσφατα εκκαθαρισμένου φορολογικού έτους, και στη συνέχεια γίνεται υπολογισμός τους με βάση το εισόδημα και τις καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές του προηγούμενου φορολογικού έτους.

Συνεπώς, για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2019 αρχικά λαμβάνεται το εισόδημα και οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές του πιο πρόσφατα εκκαθαρισμένου φορολογικού έτους, δηλαδή του έτους 2017. Στην συνέχεια, γίνεται υπολογισμός τους με βάση το εισόδημα και τις καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές του προηγούμενου φορολογικού έτους, δηλαδή του έτους 2018.

Ως καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές θεωρούνται οι ασφαλιστικές εισφορές που είχε υποχρέωση να καταβάλλει ο ασφαλισμένος κατά το προηγούμενο φορολογικό έτος, όπως προκύπτουν μετά τη διενέργεια της ετήσιας εκκαθάρισης, για το σύνολο των κλάδων ασφάλισης (κύρια και επικουρική ασφάλιση, υγειονομική περίθαλψη, εφάπαξ παροχή), καθώς και λοιπές εισφορές που συνεισπράττει ο ΕΦΚΑ, ανεξάρτητα εάν αυτές τελικά καταβλήθηκαν ή όχι από τον ασφαλισμένο.

Για παράδειγμα, για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2019, εάν το ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας κατά το έτος 2018 είναι €20.000,00 και το έτος αυτό οι ασφαλιστικές εισφορές που πρέπει να καταβάλει ο ασφαλισμένος είναι ύψους €2.075,40 (όπως έχουν καθοριστεί μετά την εκκαθάριση), το ετήσιο εισόδημα για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2019 ανέρχεται σε €22.075,40.

Σημειώνουμε ότι λαμβάνονται υπόψη ασφαλιστικές εισφορές που αφορούν σε υποχρεωτική υπαγωγή στην ασφάλιση, και ως εκ τούτου δεν συνυπολογίζονται ασφαλιστικές εισφορές που αφορούν σε προαιρετική υπαγωγή στην ασφάλιση, σε προαιρετική συνέχιση της ασφάλισης και σε αναγνώριση χρόνου ασφάλισης.

Ειδικά για τις ασφαλιστικές εισφορές του έτους 2018, όπως προβλέπεται από το άρθρο 58 παρ. 1 του Ν.4472/2017, αυτές υπολογίζονται επί του 85% του αθροίσματος του εισοδήματος από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας του έτους 2017 και των καταβλητέων ασφαλιστικών εισφορών του ίδιου έτους.

Σύμφωνα όμως με τα προαναφερόμενα για τους πρώτους μήνες του έτους 2018, οι ασφαλιστικές εισφορές θα υπολογιστούν με βάση το εισόδημα και τις ασφαλιστικές εισφορές του έτους 2016 ως του πιο πρόσφατα εκκαθαρισμένου έτους. Λαμβάνοντας υπόψη όμως ότι οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές του έτους 2016 αφορούν ασφαλιστικές εισφορές που έπρεπε να καταβληθούν στους πρώην ασφαλιστικούς οργανισμούς που εντάχθηκαν από 1/1/2017 στον ΕΦΚΑ, ειδικά για το έτος 2016 ως καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές θα ληφθούν εκείνες που πραγματικά καταβλήθηκαν από τον ασφαλισμένο εντός του 2016, και όχι εκείνες που είχε υποχρέωση να καταβάλει ο ασφαλισμένος στους πρώην φορείς ασφάλισης. Τα σχετικά στοιχεία που αφορούν στις πραγματικά καταβληθείσες κατά το έτος 2016 ασφαλιστικές εισφορές θα αντληθούν από την ΑΑΔΕ, και θα ληφθεί υπόψη το σύνολο του σχετικού ποσού, ακόμη και εάν αφορά σε ποσό που έχει καταβληθεί για εξόφληση οφειλών προηγούμενων ετών ή για προαιρετική ασφάλιση ή για αναγνώριση χρόνου ασφάλισης.

Για παράδειγμα, εάν το ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας κατά το έτος 2016 είναι €20.000,00 και το έτος 2016 οι ασφαλιστικές εισφορές που πραγματικά έχει καταβάλει ο ασφαλισμένος σύμφωνα με τα στοιχεία της ΑΑΔΕ είναι ύψους €4.000,00, το ετήσιο εισόδημα για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών των πρώτων μηνών του έτους 2018 ανέρχεται σε €20.400,00 [$85\% \times (\text{€}20.000,00 + \text{€}4.000,00)$].

Στη συνέχεια θα γίνει υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών έτους 2018 με βάση το εισόδημα και τις ασφαλιστικές εισφορές που έπρεπε να καταβάλει ο ασφαλισμένος το προηγούμενο φορολογικό έτος, δηλαδή το 2017. Για παράδειγμα, εάν το ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας κατά το έτος 2017 είναι €25.000,00 και το έτος 2017 οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές είναι ύψους €5.570,00, το ετήσιο εισόδημα για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2018 ανέρχεται σε €25.984,50 [$85\% \times (\text{€}25.000,00 + \text{€}5.570,00)$].

3. Λοιπές οδηγίες για τη διαδικασία εκκαθάρισης

1. Στις περιπτώσεις που δεν υφίσταται διαθέσιμο εισόδημα προηγούμενου έτους, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται σύμφωνα με τα ανωτέρω με βάση το τελευταίο διαθέσιμο εκκαθαρισμένο φορολογικό έτος, και θεωρούνται εκκαθαρισμένες μετά την ολοκλήρωση της σχετικής ετήσιας διαδικασίας, οπότε σε περίπτωση εκπρόθεσμης καταβολής τους επιβαρύνονται με τον τόκο καθυστέρησης.

Κατ' εξαίρεση, οι ασφαλιστικές εισφορές υπολογίζονται με βάση το ελάχιστο μηνιαίο εισόδημα που προβλέπεται από τα άρθρα 39 και 40 του Ν.4387/2016 στις περιπτώσεις ασφαλισμένων που ασκούν για πρώτη φορά ή εκ νέου μετά από διακοπή επαγγελματική ή αγροτική δραστηριότητα.

2. Ως προς την διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών μη μισθωτών που συγχρόνως παρέχουν μισθωτή εργασία (εφαρμογή άρθρου 36 παρ. 1 του Ν.4387/2016) ή ασφαλισμένων που αμείβονται με δελτίο παροχής υπηρεσιών και emπίπτουν στις ρυθμίσεις του άρθρου 39 παρ. 9 του Ν.4387/2016 , θα ακολουθήσουν νεότερες οδηγίες.

Για την καλύτερη κατανόηση της διαδικασίας εκκαθάρισης και προσδιορισμού των ασφαλιστικών εισφορών, παραθέτουμε τα εξής παραδείγματα:

Παράδειγμα 1

Ελεύθερος επαγγελματίας (παλιός ασφαλισμένος του πρώην ΟΑΕΕ) από 1/1/2017 έως 31/12/2017 κατέβαλε ασφαλιστικές εισφορές με βάση το εισόδημα του έτους 2015, ως το πιο πρόσφατο εκκαθαρισμένο έτος. Συνεπώς, θα πρέπει να γίνει η διαδικασία εκκαθάρισης ασφαλιστικών εισφορών με βάση το εισόδημα του προηγούμενου έτους, δηλαδή με βάση το έτος 2016.

Ασφαλιστικές Εισφορές έτους 2017 βάσει εισοδήματος έτους 2015

Το μηνιαίο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας για το έτος

ανέρχεται σε €1.500,00, και συνεπώς για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη έχει καταβληθεί ασφαλιστική εισφορά ύψους €414,25 (20% x €1.500,00 για κύρια σύνταξη και 6,95% x €1.500,00 για υγειονομική περίθαλψη, €10,00 για βοήθημα ανεργίας).

Ασφαλιστικές Εισφορές έτους 2017 βάσει εισοδήματος έτους 2016

Το μηνιαίο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας για το έτος

ανέρχεται σε €2.000,00. Συνεπώς, για κάθε μήνα πρέπει να καταβληθεί μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για κύρια σύνταξη ύψους €549,00 (20% x €2.000,00 για κύρια σύνταξη και 6,95% x €2.000,00 για υγειονομική περίθαλψη, €10,00 για βοήθημα ανεργίας).

Εκκαθάριση - Χρεωστικό Υπόλοιπο

Σε ετήσια βάση προκύπτει διαφορά ύψους €1.617,00 [(€549,00 - €414,25) x 12 μήνες], η οποία θα πρέπει να καταβληθεί σε 5 ισόποσες μηνιαίες δόσεις (Απρίλιος 2018 έως Αύγουστος 2018) ύψους €323,40.

Συνεπώς, ο εν λόγω ασφαλισμένος για τους μήνες Απρίλιος έως Αύγουστο 2018 θα καταβάλλει:

α) την τρέχουσα μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για το έτος 2018 (υπολογισμένη με βάση το εισόδημα και τις ασφαλιστικές εισφορές του έτους 2016 ως του πιο πρόσφατα εκκαθαρισμένου φορολογικού έτους).

Συγκεκριμένα, αυτή θα υπολογιστεί με βάση το 85% του αθροίσματος του ετήσιου εισοδήματος από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας για το έτος 2016 και των ετήσιων ασφαλιστικών εισφορών που έχουν καταβληθεί το έτος αυτό από τον ασφαλισμένο.

Το μηνιαίο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας το 2016 ανέρχεται, όπως προαναφέρθηκε, σε €2.000,00 μηνιαίως (€2.000,00 x 12 =€24.000,00).

Ο ασφαλισμένος κατέβαλε μηνιαίως για το έτος 2016 ασφαλιστικές εισφορές ύψους €522,01 (€507,01 μηνιαία εισφορά για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη στην 10η ασφαλιστική κατηγορία + €10,00 για βοήθημα ανεργίας + €5 για ΕΛΕ -ΕΛΕΕ), δηλαδή €6.264,12 ετησίως.

Συνεπώς, το ετήσιο εισόδημα επί του οποίου θα υπολογιστούν οι ασφαλιστικές εισφορές για τους πρώτους μήνες του 2018 ανέρχεται σε €25.724,50 [85% x (€24.000,00 + €6.264,12)], και η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη ανέρχεται σε €577,73 (20% x €25.724,50/12 μήνες για κύρια σύνταξη και 6,95% x €25.724,50/12 μήνες για υγειονομική περίθαλψη). Συνολικά για τους πρώτους μήνες του έτους 2018 πρέπει να καταβληθεί εισφορά ύψους €587,73 (€577,73 για κύρια σύνταξη και υγειονομική περίθαλψη + €10,00 για βοήθημα ανεργίας).

β) την μηνιαία δόση ύψους €323,40 που έχει προκύψει από την διαδικασία εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών για το έτος 2017.

Ο εν λόγω ασφαλισμένος πρέπει να καταβάλλει για τον Απρίλιο του 2018, ποσό ύψους €911,13 (€577,73 + €323,40 + €10,00) έως 31/5/2018.

Εάν ο ασφαλισμένος μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία δεν καταβάλλει κανένα χρηματικό ποσό, από 1/6/2018 επιβαρύνεται με τόκο καθυστέρησης μόνο το ποσό της μηνιαίας δόσης ύψους €323,40.

Εάν ο ασφαλισμένος μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία καταβάλλει ποσό ύψους €500,00, με αυτό εξοφλείται αρχικά το ποσό της μηνιαίας δόσης ύψους €323,40 και με το υπόλοιπο ποσό (ύψους €500,00 - €323,40 = €176,60) εξοφλείται μέρος της τρέχουσας μηνιαίας εισφοράς. Δεδομένου ότι έχει εξοφληθεί η μηνιαία δόση ύψους €323,40 δεν επιβάλλεται από 1/6/2018 τόκος καθυστέρησης.

Εάν ο ασφαλισμένος μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία καταβάλλει ποσό ύψους €100,00 με αυτό εξοφλείται μέρος της μηνιαίας δόσης. Από 1/6/2018 μόνο το υπόλοιπο ποσό της μηνιαίας δόσης ύψους €223,40 (€323,40 - €100,00) επιβαρύνεται με τόκο καθυστέρησης.

Εάν ο ασφαλισμένος μέχρι την ανωτέρω ημερομηνία καταβάλλει ποσό ύψους €1.200,00, το επιπλέον ποσό που έχει καταβληθεί ύψους €288,87 (€1.200,00 -€911,13) θα επιμεριστεί ισομερώς τους επομένους μήνες και θα αναπροσαρμοστεί η μηνιαία δόση, η οποία θα διαμορφωθεί σε €251,18 (€323,40 - €288,87/4 μήνες).

Παράδειγμα 2

Έστω ότι ο ελεύθερος επαγγελματίας του Παραδείγματος 1 έχει καταβάλλει μέρος των ασφαλιστικών εισφορών για το έτος 2017, και συγκεκριμένα έχει καταβάλλει την ελάχιστη μηνιαία εισφορά ύψους €2.015,40 [(€157,95 + €10,00) x 12].

Με βάση το εισόδημα του έτους 2016, συνολικά θα έπρεπε να καταβληθεί ασφαλιστική εισφορά ύψους €6.588,00 [(€539,00 + €10,00) x 12], και συνεπώς προκύπτει ασφαλιστική οφειλή ύψους €4.572,60 (€6.588,00 - €2.015,40), η οποία θα πρέπει να καταβληθεί σε 5 μηνιαίες δόσεις ύψους €914,52.

Ως προς την διαμόρφωση της μηνιαίας εισφοράς για τους μήνες Απρίλιος -Αύγουστος 2018 και την καταβολή αυτής εφαρμόζονται αντίστοιχα τα αναφερόμενα στο Παράδειγμα 1.

Παράδειγμα 3

Ο ελεύθερος επαγγελματίας του Παραδείγματος 1 συνεχίζει την ίδια επαγγελματική δραστηριότητα και το 2019, οπότε και πρέπει να καταβάλει ασφαλιστικές εισφορές για το έτος αυτό.

Ασφαλιστικές Εισφορές έτους 2019 βάσει εισοδήματος έτους 2017

Το ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας το έτος ανέρχεται σε €30.000,00.

Οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές για το έτος 2017 (υπολογισμένες με βάση το εισόδημα του προηγούμενου έτους, δηλαδή το 2016), ανέρχονται, σύμφωνα με το Παράδειγμα 1, σε €549,00 μηνιαίως, δηλαδή σε €6.588,00 ετησίως (€549,00 x 12).

Συνεπώς, το συνολικό ετήσιο εισόδημα για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών ανέρχεται σε €36.588,00 (€30.000,00 + €6.588,00).

Η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά ανέρχεται σε €831,71 (20% x €36.588,00 /12 μήνες για κύρια σύνταξη και 6,95% x €36.588,00 /12 μήνες για υγειονομική περίθαλψη + €10,00 για βοήθημα ανεργίας).

Ασφαλιστικές Εισφορές έτους 2019 βάσει εισοδήματος έτους 2018

Το ετήσιο εισόδημα από την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας το έτος 2018 ανέρχεται σε €35.000,00.

Οι καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές για το έτος 2018 (υπολογισμένες με βάση το εισόδημα του προηγούμενου έτους, δηλαδή το 2017), ανέρχονται σε €8.501,40, σύμφωνα με τα κατωτέρω:

- Εισόδημα για τον υπολογισμό ασφαλιστικών εισφορών έτους 2018: 85% x (εισόδημα έτους 2017 + ασφαλιστικές εισφορές έτους 2017) = 85% x [€30.000,00 + (€549,00 σύμφωνα με το Παράδειγμα 1 x 12 μήνες)] = €31.099,80.

- Καταβλητέες ασφαλιστικές εισφορές έτους 2018 : $20\% \times \text{€}31.099,80$ για κύρια σύνταξη και $6,95\% \times \text{€}31.099,80$ για υγειονομική περίθαλψη + $\text{€}120,00$ για βοήθημα = $\text{€}8.501,40$

Επομένως, το συνολικό ετήσιο εισόδημα για τον υπολογισμό των ασφαλιστικών εισφορών του έτους 2019 ανέρχεται σε $\text{€}43.501,40$ ($\text{€}35.000,00 + \text{€}8.501,40$) και η μηνιαία ασφαλιστική εισφορά ανέρχεται σε $\text{€}986,97$ ($20\% \times \text{€}43.501,40/12$ μήνες για κύρια σύνταξη και $6,95\% \times \text{€}43.501,40/12$ μήνες για υγειονομική περίθαλψη + $\text{€}10,00$ για βοήθημα ανεργίας).

Συνεπώς, σε ετήσια βάση προκύπτει διαφορά ύψους $\text{€}1.863,12$ [$(\text{€}986,97 - \text{€}831,71) \times 12$ μήνες], η οποία, εάν η διαδικασία εκκαθάρισης ολοκληρωθεί τον Σεπτέμβριο, θα πρέπει να εξοφληθεί σε τρεις ισόποσες μηνιαίες δόσεις ύψους $\text{€}621,04$.

Εάν ο ασφαλισμένος δεν καταβάλλει κανένα χρηματικό ποσό για την μηνιαία δόση Οκτωβρίου 2019, από 1/12/2019 το σύνολο του ποσού της μηνιαίας δόσης ύψους $\text{€}621,04$ επιβαρύνεται με τόκο καθυστέρησης.

Εάν ο ασφαλισμένος καταβάλλει χρηματικό ποσό ύψους $\text{€}500,00$, από 1 /12/2019 το υπόλοιπο ποσό της μηνιαίας δόσης ύψους $\text{€}121,04$ ($\text{€}621,04 - \text{€}500,00$) επιβαρύνεται με τόκο καθυστέρησης.

Εάν ο ασφαλισμένος καταβάλλει χρηματικό ποσό ύψους $\text{€}900,00$, το επιπλέον ποσό που έχει καταβληθεί ύψους $\text{€}278,96$ ($\text{€}900,00 - \text{€}621,04$) επιμερίζεται ισομερώς στις επόμενες δύο δόσεις, οι οποίες διαμορφώνονται σε $\text{€}481,56$ ($\text{€}621,04 - \text{€}278,96/2$).

Ο Υφυπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Α. Πετρόπουλος